

Ferry Stam - Bowbelle, het beruchte wrak

Duikreporter Ferry Stam

Uit Woensdrecht

Datum 13-09-2014

Locatie Madeira

Het baggerschip Bowbelle verdiende een beruchte plek in de geschiedenis toen het de dood van 51 feestvierders op de Theems, 25 jaar geleden, veroorzaakte. Nu is het zelf net als zijn slachtoffer een scheepswrak, echter voor de kust van Madeira.

Op 20 augustus 1989 wordt het nieuws gedomineerd door een scheepsramp op de Theems. Een natie rouwde om de dood van 51 jonge, ambitieuze mensen, voornamelijk uit de mode-industrie.

Aan boord van het partyschip Marchioness was een feest georganiseerd om de 26e verjaardag van de Portugese zakenman Antonio De Vasconcelos te vieren. Er waren met inbegrip van de gasten, de

bemanning en het personeel in totaal 131 mensen aan boord van het 26m lange partyschip die avond.

De gasten dansten, praatten en genoten van de nachtelijke boottocht. Het was een heldere, maanverlichte nacht.

Om precies 01:46 ramde het 1457 ton metende baggerschip Bowbelle de 80 ton metende Marchioness, rolde haar omver en duwde haar onder. Er was geen waarschuwing vooraf; geen enkele tijd om te reageren.

De mensen die op het bovendek dansten, zagen het baggerschip recht op hen afkomen en wisten waarschijnlijk allemaal overboord te springen, aldus overlevenden. Een grote groep feestvierders op het benedendek zat echter in de val.

Ongevallenonderzoekers bepaalden dat de tijd tussen aanvaring en volledig zinken minder dan 30 seconden heeft geduurd. Velen verdronken in de daaropvolgende chaos en verwarring.

Ooggetuigenverslagen verklaarden dat tijdens de aanvaring het stuurboordanker van de Bowbelle een groot gedeelte van de bovenbouw van het partyschip sloopte.

De schipper van de Bowbelle was Douglas Henderson, 31 jaar, werd verantwoordelijk gesteld voor het ongeval. Na onderzoek bleek dat Henderson niet had voldaan aan de voorschriften, er was geen waarschuwings-geluidssignaal afgegeven bij het naderen van de bocht nabij de Cannon Street spoorbrug. Hij voer weg van de plaats van het ongeval, en bood geen hulp aan de slachtoffers die vochten voor hun leven in de sterke stroming. Tevens bleek dat de Bowbelle geen volledig zicht over het water had, veroorzaakt door het lage stuurhuis en teveel bagger opgeslagen aan dek.

Ramp op Theems met discoboot

LONDEN, maandag
Waarlijk 60
voetgangers zijn in de
nacht van zaterdag op
zondag verdrinken in
de rivier de Theems,
toen hun discoboot
door een baggerschuit
werd gerand.

Voortaan zijn 80 op-
varenden gereed en zijn
25 rijkten geborgen. De
meeste daartoe kwamen
uit het bovenste ge-
deelte van het schip, dat
gisteravond ingedrukt
is. Waarlijk, vee-
tig mannen werden nog
vermist.

Volgens de regering
moet het vaartuig 100 pas-
sagiers en twee bemanning-
leden aan boord hebben. De
waarschijnlijk voor het
verreken loost erodet er
geen passagierslijst was.

Stroom
De politie zei dat onder de
verdrinken ook mogelijk man-
nen waren verdragen ge-
rande die niet naar de kant wisten te
komen en onder de politie
erfen op de hoogte te stellen,
maar later zijn ge-
maakt van sterke stroom in
de rivier, en vange zij erfen
toe.

De 25 meter lange en 3
meter hoge **Marchionni**, die
als laatste discoboot dien-
de, had vooral jonger mensen
aan boord. Zij vonden de
dode verjaardag van de Por-
tugees laatste Antonio Van-
deraalde. Deze boort tot de
vermisten.

Klap
De was een enorme klap.
Het schip leek in tweeën te
sukken. Het was een dodelijk
ongeluk. Robert Ellis, die
ingedrukt aan wal wist te
komen. De was een enorme
klap, het was vreselijk. Men
was schrik van de stroom.
Volgens de politie zijn er 20
gevendes, van wie velen aan
steek hebben opgelopen.

Een onderzoek door de
koning, dat het schip niet in
tweeën was gebroken, maar
dat het overdekt was inge-
schoten van de romp.

Zie verder pag. 6 kol. 1

Poolse communisten eisen belangrijke rol in kabinet

WARSAW, maandag
De Poolse communistische partij heeft gisteren verklaard, dat het onderverstandhouding voor de toekomst van het
land wil afdwingen als het geen belangrijke rol krijgt in een
kabinet of in een kabinet.

De Poolse communistische partij heeft gisteren verklaard, dat het onderverstandhouding voor de toekomst van het land wil afdwingen als het geen belangrijke rol krijgt in een kabinet of in een kabinet.

Negen en twintig
VARIË
Zie verder pag. 6 kol. 1

* Foto boven: Een deel van het wrak van de discoboot
Marchionni met daarin verspreide afgedrukte kaart door een
diversie van de politie.

* Foto onder: Een zwellevende van de beoogde wordt door
een agent vastgehouden.

In de vloer van de Southwark Cathedral in London is een gedenksteen geplaatst ter nagedachtenis aan de 51 slachtoffers. Ieder jaar wordt hier op 20 augustus een herdenkingsdienst gehouden.

Het schip Bowbelle werd in 1990 verkocht aan een portugees maritiem baggerbedrijf. Het werd hernoemd in Bom Rei en overgebracht naar het eiland Madeira om te worden ingezet voor baggerwerkzaamheden. Op 25 maart 1996, tijdens slecht weer kwam het 80m schip volgeladen in de problemen voor de kust, in de buurt van Ponto do Sol. Er zijn geruchten dat de trillingen van de baggerpompen de constructie van het schip door de jaren heen zodanig verzwakt hadden dat deze uiteindelijk scheurde en dat het schip hierdoor naar de bodem zonk. Het wrak werd zes maanden later ontdekt door duikers.

Afgelopen september ben ik samen met mijn vrouw een week op vakantie geweest naar Madeira. Lekker een weekje met z'n twee naar de zon. Op vakantie wil ik graag een paar duikjes maken en op internet zag ik dat naast het hotel dat we hadden geboekt een duikcentrum gevestigd was. Zoekend op internet naar de verschillende duikplaatsen op Madeira werd mijn interesse gewekt voor het wrak van de Bowbelle. Op dit beruchte wrak wilde ik een duik maken en via email zocht ik contact met duikcentrum SCUBAMADEIRA in hotel Palms te Funchal. In hun antwoord gaven ze aan dat enkel op zaterdagmorgen een duik op dit wrak mogelijk was, het wrak ligt namelijk in een gebied waar op werkdagen nog altijd baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd. Ik kon me inschrijven voor de datum 13 september en dit heb ik direct gedaan.

Na een aantal hele fijne vakantiedagen op Madeira was het dan zover, in alle vroegte melde ik mij op zaterdagmorgen bij het duikcentrum. Het is prachtig weer met weinig wind. Na enige tijd was de groep van 6 duikers compleet bestaande uit: de gids, 2 Portugezen, 2 Polen en ik de Nederlander.

Na het optuigen van de uitrusting en het aantrekken van het natpak kregen we een briefing over de geplande duik en de duikplaats. In het kort werd ook het verhaal over de ramp op de Theems verteld. Het wrak is 80 meter lang en de maximale diepte is 32 meter. Het zicht onder water is sterk afhankelijk van de baggerwerkzaamheden in het gebied. Al het zand dat men voor de bouw op het eiland nodig heeft wordt hier van de zeebodem gezogen. We spraken af dat er geen deco-duik zou worden gemaakt.

Na de briefing was het wachten op de boot die ons naar de duikplek zou brengen, dit bleek een moderne aluminium boot met een 200 PK buitenboordmotor te zijn. Aangezien het duikcentrum geen aanlegsteiger heeft, dienen de duikers met hun uitrusting aan de oppervlakte naar de boot te zwemmen alwaar ze door de schipper aan boord worden geholpen. De uitrusting wordt afgedaan en in het midden van de boot geplaatst.

De vaartocht vanaf het duikcentrum in Funchal naar het wrak duurt ongeveer 40 minuten en voert langs de rotskust met torenhoge kliffen en steile wanden. Het wrak is niet door een boei gemarkeerd en hierdoor moeten de schipper en de gids nadat we op de duikplaats zijn gearriveerd zoeken naar de juiste plaats om het anker uit te gooien.

De uitrusting wordt aangetrokken en na nog enkele aanwijzingen van de gids gaan we te water en verzamelen we bij de ankerlijn. Mijn buddy is een Portugese man van begin 30 en hij heeft een GoPro camera bij zich. Langzaam laten we ons langs de ankerlijn zakken en op een diepte van 20 meter zien we het wrak in de diepte opdoemen. Daar is dan het schip dat zo internationaal berucht is.

De Bowbelle ligt recht op z'n kiel op de zandbodem. Als we het wrak bereikt hebben doet het me denken aan het wrak van de Serpent dat in de Grevelingen ligt. Het zicht is ongeveer 10 meter, we starten aan stuurboord en zwemmen ter hoogte van het dek richting de boeg. Het wrak is bijna niet begroeid en op een school met kleine vissen na is er weinig leven rond en in het wrak. We zien een grote scheur en verwrongen metaal in de scheepswand. Naast het wrak ligt de zuigbuis van de baggerinstallatie half in het zand.

Voor op het dek staat de grote ankerlier en ernaast ligt het stuurboordanker met de ketting eraan, het was dit anker dat een groot deel van de Marchioness heeft weggevaagd tijdens de botsing. Langs de boeg draaien we naar de bakboordzijde en zwemmen we richting de achterzijde van het schip. Ook aan deze kant is de scheepswand gescheurd. Op het dek staan verschillende pompen en motoren ook liggen er verschillende slangen. Bij de achterzijde aangekomen valt de grote schroef en het roer op, we zwemmen erom heen. Nogmaals maken we een ronde rond het wrak en halverwege bakboordzijde steken we schuin over richting de stuurhut met daarachter de brug. Iedereen heeft ondertussen het teken gegeven dat ze nog 100 bar hebben. Er zitten geen deuren en ramen meer in de stuurhut dus we kunnen hier veilig doorheen zwemmen. De stuurhut is van binnen volledig gestript enkel een aantal kabels hangen los aan het plafond en een verwarmingsradiator tegen de wand.

We komen aan de stuurboordzijde weer naar buiten en daar zie ik tegen de wand van de brug een sloophoorn zitten. Als deze destijds een waarschuwingssignaal had afgegeven dan hadden misschien veel levens gered kunnen worden.

Op het dak van de brug zien we een aantal accu's staan, ook vinden we hier 4 dekluiken. 2 dekluiken staan open, met mijn lamp schijn ik in de opening en zie een trap naar beneden ik denk naar de machinekamer.

Mijn computer geeft aan dat de nultijd bijna voorbij is en onze gids geeft aan dat we gaan opstijgen. Terwijl we langzaam langs de ankerlijn opstijgen, zwemt de gids naar het anker en maakt een hefballon hieraan vast. Op 5 meter maken we een veiligheidsstop van 3 minuten en daarna stijgen we naar de oppervlakte.

Duikduur 40 minuten. Maximale duikdiepte 30 meter. Watertemperatuur 22 graden.